

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการประเมินโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในนิคมสร้างตนเอง : กรณีศึกษานิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการดำเนินงานการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในนิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการฯ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกนิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 377 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และการประเมินการดำเนินงานของโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนฯ

หลังจากเก็บข้อมูลได้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ เปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลขแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการศึกษา

ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม

ผลการประเมินสภาวะแวดล้อมก่อนและหลังมีโครงการฯ พบว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่มีความเจริญและการพัฒนาเข้ามามากขึ้นสังเกตได้จากการมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น สภาพแวดล้อมทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมทำให้มีพื้นที่ทำการเกษตรถึงร้อยละ 76.48 และร้อยละ 95 เป็นกลุ่มอาชีพทางการเกษตร สมาชิกนิคมมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 23,049 บาท/คน/ปี และผ่านเกณฑ์ของ จปฐ. และวัตถุประสงค์ของโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนทำให้สมาชิกนิคมที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับเอกสารสิทธิ น.ค.1 จำนวน 4,778 ราย และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 387 ราย

และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินกับเกณฑ์ตัดสิน พบว่า สภาพแวดล้อมก่อนและหลังมีโครงการฯ มีผลการดำเนินโครงการฯ

เมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมก่อนและหลังมีโครงการฯ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสินแล้ว พบว่า สภาพแวดล้อมก่อนและหลังมีโครงการฯ มีผลต่อการดำเนินโครงการฯ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นของนิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ สมาชิกนิคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากมีโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น

ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นก่อนและหลังมีโครงการฯ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ นิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และระบบฐานข้อมูล และหลังมีโครงการฯ นิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และระบบฐานข้อมูล แต่งบประมาณมีความไม่พอเพียง เนื่องจากการตัดงบประมาณในกิจกรรมการติดตามและประเมินผลออก แต่เพิ่มงบประมาณในกิจกรรมการอบรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการฯ แทน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกนิคม

เมื่อพิจารณาปัจจัยเบื้องต้น เปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสินแล้ว พบว่า ทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการฯ มีความเพียงพอ

ผลการประเมินกระบวนการ

ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า ในช่วงปี 2547 การดำเนินการตามกระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนยังต่ำกว่าเป้าหมายในด้านการตรวจรับรองเอกสารสิทธิ ด้านการยื่นกู้ และด้านการอนุมัติเงินกู้ ซึ่งทางนิคมฯ ได้มีการปรับปรุงวิธีการและแก้ไขปัญหาคุปรกที่เกิดขึ้น ทำให้ในช่วงปี 2548-2549 มีผลการดำเนินงานมากกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสารสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 332.86 ด้านการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 341.43 และในปี 2549 มีสมาชิกนิคมได้รับการอนุมัติเงินกู้ร้อยละ 100.00 และเมื่อพิจารณากระบวนการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสินแล้ว พบว่า สมาชิกนิคมฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถดำเนินการตามกระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน มากกว่าร้อยละ 80 ในด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสาร

สิทธิ การฝึกอบรม และการอนุมัติเงินกู้ แต่ในด้านการยื่นกู้ สมาชิกนิคมมีการยื่นกู้คิดเป็นร้อยละ 14.69 ของสมาชิกนิคมผ่านการฝึกอบรม ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 80

จากการประเมินด้านกระบวนการพบว่า ในด้านกระบวนการของโครงการฯ สมาชิกนิคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมากกว่าเกณฑ์ในการตัดสินใจด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสารสิทธิ การฝึกอบรม และการอนุมัติเงินกู้ ยกเว้นการยื่นกู้ เนื่องจาก มีกระแสบอกต่อกันว่าการไปติดต่อ ธ.ก.ส. มีข้อจำกัดและเรียกเก็บ น.ค.1 กับสมาชิกที่เป็นลูกค้าที่มีหนี้ค้างเก่า และธ.ก.ส.พิจารณาให้เฉพาะรายที่เป็นลูกค้าที่ดี และสามารถส่งใช้เงินทุนคืนได้

ผลการประเมินผลผลิต

ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา พบว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 377 คน กลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีอายุเฉลี่ย 46.55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและประกอบอาชีพอาชีพทำไร่ มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน 5,001-6,000 บาท มีรายได้เฉลี่ย 7,832 บาท ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ทำให้สมาชิกนิคมมีหนี้สิน

ผลการประเมินด้านสมาชิกนิคมฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในด้านอาชีพ

ผลการประเมินด้านสมาชิกนิคมฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในด้านอาชีพ พบว่า นิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีสมาชิกนิคมที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองและพัฒนาศักยภาพคิดเป็นร้อยละ 92.84 (ตารางที่ 4.11) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกนิคมส่วนใหญ่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านอาชีพ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของโครงการฯ ที่สมาชิกนิคมที่เข้าร่วมโครงการฯ จะต้องผ่านการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพก่อนที่จะทำการขอสินเชื่อ

ผลการประเมินการเข้าถึงแหล่งเงินทุนโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนฯ

ผลการประเมินด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกนิคม พบว่า ในปี 2547-2548 มีสมาชิกนิคมฯ ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการอนุมัติเงินกู้คิดเป็นร้อยละ 5.98 ของการยื่นกู้ทั้งหมด ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์การตัดสินใจที่ร้อยละ 10 ของการยื่นกู้ทั้งหมด แต่ในปี 2549 มีสมาชิกนิคมฯ ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการอนุมัติเงินกู้คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของการยื่นกู้ทั้งหมด ซึ่งมากกว่าร้อยละ

10 ของการยื่นกู้ทั้งหมด กล่าวคือ มีสมาชิกนิคมที่เข้าถึงแหล่งทุนโดยได้รับการอนุมัติเงินกู้เพิ่มขึ้น จาก จำนวน 18 ราย ในปี 2547 เป็น 351 ราย ในปี 2549 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการกู้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.47 (ตารางที่ 4.14) กู้เพื่อนำมาประกอบอาชีพเดิม และมีวงเงินกู้ต่ำกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.50 (ตารางที่ 4.15)

ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนฯ

ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกนิคมในการเข้าร่วมโครงการฯ ใน 9 ด้าน คือ ด้านการออกเอกสารสิทธิ ด้านการชี้แจงนโยบายแก่สมาชิกนิคมฯ ด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสาร ด้านการฝึกอบรม ด้านการยื่นกู้ ด้านการอนุมัติเงินกู้ ด้านวงเงินที่ได้รับ ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน พบว่า สมาชิกนิคม มีความพึงพอใจในด้านการชี้แจงนโยบายแก่สมาชิกนิคมฯ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21) รองลงมาคือ ด้านการยื่นกู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91) ด้านการออกเอกสารสิทธิ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) ด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสาร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74) ด้านการอนุมัติเงินกู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67) ด้านการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) ด้านการติดตามและประเมินผล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) และด้านวงเงินที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13) ตามลำดับ

โดยที่สมาชิกนิคมมีความพึงพอใจในระดับมากในด้านการชี้แจงนโยบายแก่สมาชิกนิคมฯ รองลงมาคือ ด้านการยื่นกู้ ด้านการออกเอกสารสิทธิ ด้านการตรวจสอบและรับรองเอกสาร ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ด้านการอนุมัติเงินกู้ ด้านการฝึกอบรม และด้านการติดตามและประเมินผล และสมาชิกนิคมมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านวงเงินที่ได้รับ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สมาชิกนิคมมีความพึงพอใจในระดับมากต่อโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (ตารางที่ 4.25)

นอกจากนี้ มีสมาชิกนิคมชำระหนี้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 334 คน และมีสมาชิกนิคมที่ชำระหนี้ไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 43 คน ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินไม่ได้รับฟังเหตุผลในการผิดนัดชำระหนี้ และสถาบันการเงินไม่ได้ผ่อนผันการชำระหนี้ให้กับสมาชิกนิคม และสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ต้องการให้เจ้าหน้าที่นิคมฯ มีการไกล่เกลี่ยโดยทำหนังสือแจ้งเตือนให้สมาชิกนิคมฯ ชำระหนี้ตามเวลาที่กำหนดก่อนที่จะมีการแต่งตั้งตัวแทน 3 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าหน้าที่นิคมฯ เจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน และสมาชิกนิคมฯ ไกล่เกลี่ยเพื่อยุติข้อพิพาทร่วมกัน รวมทั้งในกรณีที่สมาชิกนิคมฯ ไม่ยินยอมชำระหนี้ตามหนังสือเตือน เจ้าหน้าที่นิคมฯ จะ

จัดหาสมาชิกรายใหม่เพื่อเข้ารับสิทธิและรับภาระหนี้สินแทน มีสมาชิกนิคมไม่เห็นด้วยกับวิธีการนี้
จำนวน 36 คน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ธ.ก.ส. ควรมีการชี้แจงและอธิบายหลักเกณฑ์การประเมิน และให้คำแนะนำการพิจารณาให้สินเชื่อกับสมาชิกนิคม และเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ควรมีการปรับกลยุทธ์ในการทำงาน โดยเน้นการทำงานเชิงรุก ในการอธิบายและชี้แจง รวมทั้งตอบข้อสงสัยของสมาชิกนิคม
2. ควรมีการปรับกลยุทธ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่นิคม โดยเน้นการทำงานเชิงรุก มากกว่าเชิงรับ โดยเพิ่มการเอาใจใส่ เยี่ยมเยียนสมาชิกนิคมถึงครัวเรือนเพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา ความเดือดร้อนที่ตรงต่อความต้องการของสมาชิกนิคม
3. ธ.ก.ส. ควรมีการเพิ่มวงเงินกู้ให้กับสมาชิกนิคมโดยพิจารณาจากความเป็นไปได้ของ โครงการ/แผนการผลิต ระยะเวลาคืนทุนของโครงการ เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกนิคมนำเงินกู้ออกไปลงทุน ในโครงการ/แผนการผลิตที่วางไว้ เนื่องจากสมาชิกนิคมได้นำเอกสารสิทธิมาใช้เป็นหลักประกันในการค้ำประกันวงเงินกู้ ตามข้อกำหนดของโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน และจากการศึกษา พบว่าสมาชิกนิคมมีความพึงพอใจปานกลางในด้านวงเงินที่ได้รับ
4. ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกนิคมและผลการดำเนินงานโครงการ/แผนการผลิตที่ได้รับเงินกู้เป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกนิคม ดำเนินการตามโครงการ/แผนการผลิตที่วางไว้